

בבית המשפט העליון

בש"פ 6149/16

לפני: כבוד השופט ח' מלצר

המבקשת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: אוראל מנו

בקשה שניה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: י"ב באב התשע"ו (16.08.16)

בשם המבקשת: עו"ד תומר סגלוביץ'

בשם המשיב: עו"ד דוד ברהום; עו"ד משה כרמל

החלטה

1. לפני בקשה שניה להארכת מעצרו של המשיב מכח סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) – לתקופה של תשעים ימים, שימנו החל מתאריך 19.08.2016, או עד למתן פסק דין ב-ת"פ 41944-08-15 המתנהל בבית-המשפט המחוזי בירושלים, הכל לפי המוקדם.

אביא להלן את הנתונים הנדרשים להכרעה במכלול.

עובדות כתב האישום והליכי המעצר

2. בתאריך 21.8.2015 הוגש נגד המשיב, יליד 1993, כתב אישום, בגדרו יוחסה לו העבירות הבאות: הריגה (עבירה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז-1977); נהיגה במהירות מופרזת (עבירה לפי סעיף 54(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961); נהיגה

בשכרות (עבירה לפי סעיף 62(3) בצירוף סעיף 64ב(א) לפקודת התעבורה, התשכ"א-1961), ונהיגה ללא פוליסת ביטוח (עבירה לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי, תש"ל-1970).

3. על פי כתב האישום, בתאריך 16.8.2015 בשעה 00:07, המשיב יחד עם אור זמורה (להלן: אור), ותומר יצחק ז"ל (להלן: המנוח), יצאו ברכב פרטי שהמשיב רכש בתאריך 11.08.2016 – ממבשרת ציון למרכז העיר ירושלים (להלן: הרכב), זאת כאשר על פי הנטען – המשיב נהג ברכב. על פי כתב האישום, השלושה שהו בפאב מסוים, ובמסגרת הבילוי הם שתו אלכוהול. בהמשך נטען כי השלושה עברו לפאב אחר, שם הם פגשו את אורטל אלבו (להלן: אורטל), והמנוח הציע לה שהמשיב יסיע אותה לביתה שבמבשרת ציון. על פי כתב האישום, עובר לאמור, במועד סמוך שאיננו ידוע במדויק למאשימה, המשיב השתמש בסם מסוג קנאביס.

בהמשך למתואר לעיל, על פי כתב האישום, בתום הבילוי, בשעה 04:00 לערך, המשיב נהג ברכב, בעוד שאור יושב במושב הנוסע שליד הנהג, ואילו המנוח ואורטל יושבים במושב האחורי. על פי כתב האישום, במהלך הנסיעה, המשיב, שהיה תחת השפעת סמים ואלכוהול, נהג במהירות מופרזת ובפראות, תוך שהוא מאבד, לפרקים, שליטה על הרכב, ולא נענה לבקשתה של אורטל שיחדול מנהיגתו הפרועה. כתוצאה מנהיגתו הפרועה וממהירותו הגבוהה (שהיתה, על פי הנטען, כפולה מהמהירות המותרת), ובשל נהיגתו תחת השפעת סמים ואלכוהול – נטען כי המשיב איבד שליטה על הרכב, סטה סטייה חדה ימינה ומיד לאחר מכן שמאלה, תוך שהרכב עולה על אי תנועה בנוי המפריד בין נתיבי הנסיעה, עוקר את גדר המתכת הממוקמת על אי התנועה, ועובר לנתיב הנגדי. על פי הנטען הרכב הסתחרר מספר פעמים, תוך שהוא עולה על המדרכה מימין לנתיב הנסיעה הנגדי. על פי כתב האישום, כתוצאה מסחרור הרכב – המנוח נזרק מהרכב, והוטח בחוזקה במדרכה, ובעמודי בטון הממוקמים על המדרכה כדי למנוע חניית כלי רכב. כתוצאה מכך המנוח נפצע אנושות, פונה לבית החולים כשהוא מחוסר הכרה, ולבסוף נפטר מפצעיו בשעה 05:48. בכתב האישום נטען עוד כי לאחר התאונה המשיב טען בפני שוטר שהגיע למקום, כי הוא הגיע למקום במונית, וכי הוא כלל איננו מעורב בתאונה.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה לעצור את המשיב עד תום ההליכים נגדו. בתאריך 21.08.2015 התקיים דיון ראשון בבקשה בפני בית המשפט המחוזי הנכבד, בגדרו בא-כוח המשיב טען כי יש להעביר את המשיב לחלופת מעצר בבית הוריו. המשך הדיון בבקשה נדחה לבקשת בא-כוחו של המשיב.

5. בתאריך 24.08.2015 התקיים דיון נוסף בבקשה, בגדרו בית המשפט המחוזי הנכבד קבע כי נראה שקיימת בעניינו של המשיב עילת מעצר ומסוכנות בעוצמה מסויימת, וכי למעשה הצדדים מסכימים על קיומן של ראיות לכאורה, ובהקשר זה המחלוקת נוגעת לעוצמתן של הראיות האמורות. לפיכך, בית המשפט המחוזי הנכבד הורה על הכנת תסקיר מעצר בעניינו של המשיב, כדי לבחון, בין היתר, את אפשרות העברתו למעצר בפיקוח אלקטרוני. המשך הדיון בבקשה נקבע לתאריך 07.09.2015. מאחר ששירות המבחן לא הגיש את התסקיר שהתבקש לפני מועד זה, בדיון שהתקיים בתאריך 07.09.2015 בית המשפט המחוזי הנכבד דחה, בהסכמת בא-כוח המשיב, את מועד הגשת התסקיר, והועיד דיון נוסף בבקשה – לתאריך 20.09.2015.

6. בתאריך 10.09.2015 הוגש תסקיר שירות המבחן, בגדרו צוין כי בעניינו של המשיב קיימת רמת סיכון בינונית להישנות עבירות דומות בעתיד (להלן: התסקיר הראשון). זאת, בין היתר, בהתחשב בעברו הפלילי, ובהתרשמותו של שירות המבחן לפיה למשיב קיימת נטייה לפעול ללא שיקול דעת, ולצורך סמים ואלכוהול בנסיבות חברתיות בלי לשקול את השלכות מעשיו. בתסקיר הראשון צוין, מנגד, כי המשיב חווה משבר מאז האירוע מושא כתב האישום, המפחית את רמת מסוכנותו. שירות המבחן העריך עוד כי השהייה של המשיב בבית הוריו עשויה גם היא להקשות על המשיב, נוכח יחסיו המורכבים עם אחיו. בתסקיר הראשון נאמר גם כי למשיב קשיים קוגניטיביים ונירולוגיים מסוימים, אשר עלולים ליצור קשיים בהבנתו את גבולות המעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני.

לבסוף, שירות המבחן המליץ בתסקיר הראשון על העברתו של המשיב ל"מעצר בית", או למעצר בפיקוח אלקטרוני – לא בבית הוריו של המשיב (שם גר אחיו של המשיב באותה העת), אך בפיקוחם, זאת נוכח התרשמותו של שירות המבחן כי הוריו של המשיב יוכלו לשמש כמפקחים סמכותיים ולהציב למשיב גבולות ברורים.

7. בתאריך 21.09.2015, לאחר קיום דיון בבקשה יום קודם לכן ושמיעת טענות הצדדים – בית המשפט המחוזי הנכבד הורה על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים נגדו, וזאת חרף המלצתו של שירות המבחן בתסקיר הראשון. בתוך כך נקבע כי קיימת בעניינו של המשיב עילת מעצר ומסוכנות בעוצמה לא מבוטלת. כן נקבע כי קיימות ראיות לכאורה לביסוס אשמתו של המשיב. בית המשפט המחוזי הנכבד קבע עוד כי המלצתו של שירות המבחן איננה נתמכת בהכרח בתוכנו של התסקיר הראשון, וכי מאחר שבעניינו של המשיב קיימות נסיבות שהוכרו בפסיקה בהקשר זה כנסיבות

מחמירות – אין מקום להעבירו למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני. בין נסיבות מחמירות אלו בית המשפט המחוזי הנכבד מנה את הדברים הבאים: חומרת העבירות המיוחסות למשיב; תוצאותיה הקטלניות של התאונה; ניסיונו של המשיב להסתיר את מעורבותו בתאונה לאחר מעשה, ועברו הפלילי של המשיב, הכולל הרשעה בעבירה של סירוב להיבדק בבדיקה לגילוי סמים בעת שירותו הצבאי, והרשעה בעבירת איומים, וכן ואת העובדה שנגד המשיב תלוי ועומד כתב אישום נוסף בגין נהיגה בשכרות מכוח סירוב להיבדק, ונהיגה ללא מלווה בהיותו נהג חדש (להלן: כתב האישום הנוסף). נוכח האמור לעיל, בית המשפט המחוזי הנכבד קבע כי לא ניתן לתת למשיב את האמון הנדרש לשם שחרורו לחלופת מעצר, או להעברתו למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני, ולפיכך הורה, כאמור, על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים מאחורי סורג וברית.

8. בתאריך 27.10.2015 בית משפט זה דחה ערר שהמשיב הגיש כנגד ההחלטה הנ"ל (ראו: בש"פ 68891/15 מנו נ' מדינת ישראל (27.10.2015)). בתוך כך קבע חברי, השופט י' עמית, כי התנהלותו של המשיב בפרשה זו, כמו גם בפרשה הנוספת שבגינה תלוי ועומד נגדו כתב אישום – מעידה על המסוכנות הנשקפת ממנו, ומובילה למסקנה כי לא ניתן לתת בו את האמון הנדרש לשם העברתו למעצר בפיקוח אלקטרוני.

9. משלא הסתיים מעצרו של המשיב בתוך תשעה חודשים, התבקשה הארכת מעצרו של המשיב לפי סעיף 62 לחוק המעצרים. בתאריך 15.05.2015 מעצרו של המשיב הוארך, בהסכמתו, ב-90 ימים נוספים (ראו: בש"פ 3851/16).

10. בתאריך 05.07.2016, לקראת סיום פרשת ההגנה בתיק העיקרי – המשיב הגיש לבית המשפט המחוזי הנכבד בקשה לעיון חוזר בתנאי מעצרו, בטענה כי חל כרוסום בראיות – המצדיק בחינה חוזרת של אפשרות העברתו למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני. לפיכך ונוכח חלוף הזמן, בית המשפט המחוזי הנכבד הורה על הכנת תסקיר מעצר נוסף בעניינו של המשיב, אשר התקבל בתאריך 31.07.2016 (להלן: התסקיר השני).

בגדר התסקיר השני שירות המבחן ציין כי המשיב מגלה הסתגלות לתנאי המעצר. עם זאת, צוין שם כי השהות בבית המעצר קשה למשיב, הנתון במצוקה נפשית, וכי בהעדר מסגרת מקצועית מתאימה – מצבו הנפשי עלול להתדרדר. שירות המבחן הוסיף כי חלוף הזמן והתקדמות ההליכים בתיק העיקרי, כמו גם מצוקתו הנפשית של המשיב, והמשבר אותו הוא חווה במעצר – מהווים גורם מרתיע עבורו, ומפחיתים את רמת הסיכון הנשקפת ממנו. שירות המבחן חזר גם על הערכתו שהוריו של המשיב יכולים לשמש כמפקחים ולהציב גבולות ברורים עבורו. בנוסף, שירות המבחן מצא כי גם בת-זוגו של המשיב מתאימה לשמש כמפקחת נוספת, שיכולה להציב גבולות

ברורים למשיב, וזאת חרף העובדה שהיא בת 22 בלבד. שירות המבחן הוסיף עם זאת בתסקיר השני, כי רצוי שלא להעביר את המשיב למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני, מאחר שהתנאים הנלווים לסוג מעצר זה, אשר כוללים ביקורי פתע והפרה מתמידה של השגרה – עלולים להגביר את המתח הקיים בבית, ולפגוע במצבה הנפשי של המשפחה, המתמודדת ממילא עם משבר משמעותי וקשה. מטעמים אלה שירות המבחן חזר על המלצתו לשחרר את המשיב לחלופת מעצר – בפיקוחם של הוריו ושל בת-זוגו.

11. בתאריך 01.08.2016 בית המשפט המחוזי הנכבד דחה בהחלטה מנומקת ומפורטת את טענותיו של המשיב ביחס לכרסום בראיות. עם זאת בית המשפט המחוזי הנכבד קיבל את הבקשה לעיון חוזר, והורה על העברתו של המשיב למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני במשמורתם של אחד מהוריו, או בת-זוגו. זאת, בין היתר, נוכח חלוף הזמן, ומאחר שנמצא כי רמת הסיכון הנשקפת מן המשיב פחתה, כך שניתן בשלב זה להסתפק, לשיטתו, במעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני. בתאריך 04.08.2016 התקבלה חוות דעת מטעם היחידה לפיקוח אלקטרוני, לפיה אין מניעה לפיקוח, אך לבקשת המבקשת ההחלטה עוכבה למשך 48 שעות לשם בחינת האפשרות להגשת ערר.

12. ביני לביני אכן הוגש ערר מטעם המדינה ובתאריך 05.08.2016 התקבל עררה של המבקשת על החלטת בית המשפט המחוזי להעביר את המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני (ראו: בש"פ 6062/16). בתוך כך קבעה חברתי, השופטת א' חיות, בהחלטתה בערר כי לא חל שינוי ממשי בנתונים שעליהם התבססה ההחלטה לעצור את המשיב עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו, ובעיקר לא חל שינוי בהתרשמות כי המשיב איננו ראוי לאמון הנדרש לשם העברתו לחלופת מעצר, או למעצר בפיקוח אלקטרוני. עוד נקבע כי לא היה מקום להביא בחשבון את הימשכות ההליך העיקרי ואת חלוף הזמן כנימוק מרכזי בקביעה כי יש להעביר את המשיב למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני, בין השאר מאחר שהעיכוב שחל בשמיעת הראיות נבע מכך שהמשיב הגיש באיחור את חוות-דעתו של המומחה מטעמו. עם זאת הודגש לבסוף כי אין בקבלת הערר משום הבעת דעה לעניין הבקשה להארכה נוספת של מעצרו של המשיב מכח סעיף 62 לחוק המעצרים – היא הבקשה שבפני.

13. משלא הסתיים משפטו של המשיב בתוך תקופת ההארכה הראשונה הנ"ל, שניתנה כאמור, בהסכמתו של המשיב – המבקשת הגישה בקשה להאריך את מעצרו בתשעים ימים נוספים, היא הבקשה שלפני.

ההליך העיקרי, טענות הצדדים והדיון בבקשה

14. בבקשה שלפני המבקשת פירטה את השתלשלות העניינים במשפטו של המשיב עד לנקודת זמן זו. בתמצית, על פי האמור בבקשה, פרשת התביעה הסתיימה, ונקבע מועד הוכחות לשמיעת פרשת ההגנה לתאריך 02.06.2016, דיון שבמהלכו בא-כוח המשיב הודיע כי בכוונתו להגיש חוות דעת מטעם ההגנה. בתאריך 06.06.2016 בא-כוח המשיב הגיש בקשה לדחות את מועד הגשת חוות דעת המומחה מטעם ההגנה, וזו הוגשה, לאחר התראה מצד המבקשת, בתאריך 19.06.2016.

15. התפתחות נוספת חלה בתאריך 22.06.2016, כאשר בא-כוחו של המשיב הגיש בקשה לחזרה מהודיה בעבירה של נהיגה ללא פוליסת ביטוח, ולהזמנת עד מטעם חברת הביטוח לדיון שנקבע לתאריך 26.06.2016 (ואשר נועד במקורו לשמיעת הסיכומים). טעם הבקשה היה נעוץ בכך שבא-כוחו של המשיב גילה כי לכאורה היתה פוליסת ביטוח תקפה בעת האירוע מושא כתב האישום. לפיכך, ולבקשת המבקשת, בדיון שהתקיים בתאריך 26.06.2016 נבחנה בקשתו של המשיב לחזור בו מהודאתו, חלף שמיעת עדותו של המומחה מטעם ההגנה. בתום הדיון האמור קבע בית המשפט המחוזי הנכבד כי יש להניח תשתית של ממש, אשר תצדיק חזרה מההודאה, ולשם כך איפשר להגנה לזמן כל עד שתמצא לנכון לדיון שנקבע לתאריך 08.09.2016.

16. לטענת המבקשת בבקשה שבפני – ההליכים בתיק עומדים לקראת סיום, מאחר שפרשת התביעה הסתיימה, וקבוע מועד לסיום פרשת ההגנה ולסיכומים – במהלך חודש ספטמבר 2016.

המבקשת אף טוענת כי מסוכנותו של המשיב נלמדת מהמעשים המיוחסים לו בכתב האישום, הכוללים, לפי הנטען, עבירת הריגה, שיוחסה לו עקב נהיגה תחת השפעת סמים ואלכוהול, במהירות מופרזת, וללא פוליסת ביטוח. גם התנהגותו של המשיב עובר לאירוע זה מקשה ליתן בו אמון, בין היתר נוכח עברו הפלילי הכולל גם הרשעה מן העת האחרונה בעבירות של נהיגה בשכרות ונהיגה בשעות הלילה ללא מלווה בהיותו נהג חדש – התרחשויות שקרו, לפי הנטען, עוד לפני האירועים, מושא אישום זה. המבקשת מוסיפה כי התנהגותו של המשיב אופיינה על ידי שירות המבחן בחוסר שיקול דעת, היעדר גבולות, ואי הפנמה של תוצאות מעשיו. לפיכך, לטענת המבקשת, יש להאריך את מעצרו של המשיב ב-90 ימים נוספים, או עד למתן פסק דין בתיק העיקרי, לפי המוקדם.

17. בתאריך 10.08.2016 בא-כוח המשיב הגיש תגובה בכתב לבקשה, בגדרה נטען, כי יש לדחות את הבקשה, ולהורות על העברתו של המשיב לחלופת מעצר, או למעצר

בתנאי פיקוח אלקטרוני במשמורת של הוריו ושל בת-זוגו, שאושרו, כאמור, על ידי שירות המבחן. לטענת בא-כוח המשיב, הזמן הרב שחלף מעת הגשת כתב האישום מטה את הכף לעבר העברת המשיב לחלופה שתפגע פחות בזכויותיו. לגישתו, מסקנה זו נתמכת גם בחוות דעתו של שירות המבחן, שממנה עולה כי מידת מסוכנותו של המשיב פחתה לאחרונה, וכן בהמלצותיו של שירות המבחן שסבר שניתן להעביר את המשיב לחלופת מעצר בתנאי "מעצר בית". הוא אף הוסיף כי מאחר שפרשת התביעה בתיק הסתיימה – אין כל חשש לשיבוש הליכים בתיק. לבסוף בא-כוח המשיב ציין כי להערכתו ההליכים בתיק העיקרי לא יסתיימו בתקופה הקרובה, נוכח העומס המוטל על המותב בתיק העיקרי, פגרת בתי המשפט, ותקופת החגים המתקרבים והצורך של המשיב להעיד עדים נוספים מטעמו טרם הסיכומים.

18. בדיון שהתקיים בפני בתאריך 16.08.2016 חזרו באי-כוחם של הצדדים על טענותיהם הנוגדות בבקשה ובתגובה לה, תוך שימת דגש על חלופת הזמן מאז מעצרו של המשיב מחד גיסא, ועל הימשכות ההליכים והגורמים השונים האחראים לכך – מאידך גיסא.

19. כעת, לאחר שפורטו ההליכים הרלבנטים וטענות הצדדים – אעבור לליבון הסוגיות העולות מן המכלול.

דיון והכרעה

20. לאחר שבחנתי את טענות המבקשת ואת עמדת באת-כוחו של המשיב – הגעתי לכלל מסקנה כי יש לקבל את הבקשה באופן חלקי, ולהורות על הארכת מעצרו של המשיב כדי 40 ימים נוספים בלבד, וזאת בכפוף לאמור בפיסקאות 31-32 שלהלן.

אפרט עתה את הטעמים למסקנתי זו.

21. נקודת המוצא הטבועה בסעיף 61 לחוק המעצרים גורסת, כידוע, כי ככל שמשפטו של נאשם בגיר לא הסתיים בתוך תשעה חודשים (או 18 חודשים, אם הנאשם היה נתון במעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני) – ראוי לשקול לשחרר את הנאשם ממעצרו, בערובה או ללא ערובה. הכלל האמור נשען על התפיסה לפיה יש לעשות מאמצים מירביים לנסות ולסיים במהירות האפשרית את ההליך הפלילי שבמסגרתו הוחלט על מעצרו של הנאשם – וזאת כדי שלא לפגוע בחירותו של הנאשם, אשר דינו טרם הוכרע במידה העולה על הנדרש.

עם זאת, גם לאחר חלוף תשעת החודשים האמורים, ייתכנו מצבים שבהם באיזון בין השיקולים התומכים בהותרתו של נאשם במעצר, לבין השיקול בדבר חירותו האישית – יגברו אלו הראשונים. ענין זה מוסדר בסעיף 62 לחוק המעצרים, אשר קובע חריג לכלל שבסעיף 61 לחוק המעצרים, ומסמיך שופט של בית משפט זה להאריך את מעצרו של נאשם מעבר לתשעת החודשים האמורים, וזאת, ככלל, לתקופה של עד 90 ימים בכל פעם (או עד 150 ימים במקרים מיוחדים עוד יותר. עיינו: בג"ץ 2442/11 שטנגר נ' יו"ר הכנסת (26.06.2013); בש"פ 7105/13 מדינת ישראל נ' ברבי (30.10.2013)).

בהקשר זה נפסק כי בהליכי הארכה בהתאם לסעיף 62 לחוק המעצרים – בית המשפט נדרש לערוך איזון בין הפגיעה בחירות הנאשם, אשר לו עומדת חזקת החפות, לבין השיקולים שהצדיקו את ההחלטה המקורית בדבר המעצר עד לתום ההליכים, ובהם השמירה על שלום הציבור ובטחונו (ראו: בש"פ 6311/11 מדינת ישראל נ' רוטלן אלקינייב (13.09.2011); בש"פ 8127/12 מדינת ישראל נ' פלוני (18.11.2012); בש"פ 8619/13 מדינת ישראל נ' פלוני (08.01.2014); בש"פ 1130/16 מדינת ישראל נ' אחמד חסארמה (25.02.2016); בש"פ 2280/16 מדינת ישראל נ' עובדיה (18.05.2016)). בגדר איזון זה, בית המשפט אמור לשקול, בין השאר, את הדברים הבאים: חלוף הזמן מאז מעצרו של הנאשם; קצב ניהול ההליך והטעמים לו; חומרת העבירה המיוחסת לנאשם ונסיבותיה; המסוכנות הנשקפת מן הנאשם לציבור בכלל, ולקורבנותיו הקונקרטיים בפרט, והאפשרות לאיין את המסוכנות או להפחיתה בחלופת מעצר (והיום גם באפשרות של מעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני), כמו גם את החשש מפני הימלטות מאימת הדין או מפני שיבוש הליכי משפט (עיינו: בש"פ 2305/16 מדינת ישראל נ' רדאי (19.05.2016); בש"פ 5081/16 מדינת ישראל נ' סמדיה (05.07.2016)).

22. זה המקום להדגיש כי נוכח ההסדר הסטטוטורי הנ"ל קיימת למעשה הבחנה בין שני שלבים שונים בתקופת מעצרו של נאשם שעצור עד לתום ההליכים המתנהלים נגדו:

השלב הראשון הינו פרק הזמן מהגשת כתב האישום ועד תום תקופת תשעת החודשים, בגדרם אמור להסתיים בעיקרון משפטו של הנאשם (להלן: תשעת חודשי המעצר הראשונים);

ואילו השלב השני הינו מתום תקופה זו – ואילך.

בעניין זה לא נס ליחם של הדברים שנאמרו ב-בש"פ 3838/90 מדינת ישראל נ' שילון, פ"ד מד(4) 360 (1990) (להלן: עניין שילון), מפי השופט מ' אילון:

"בסוגיית מעצרו של אדם עד תום ההליכים מצויים איפוא שני שלבים; השלב הראשון – שיכול שיתמשך עד תום שנה (יוער כי תקופה זו עומדת כיום על תשעה חודשים, וזאת לאחר כניסתו של חוק המעצרים לתוקף – ח"מ) להגשת כתב האישום, והשלב השני – מתום תקופת השנה ואילך. מהות הדיון וטיבו בשני שלבים אלה שונים הם זה מזה. בשלב הראשון אנו דנים בסוגיית המעצר בטרם משפט על-פי מידת האיזון שבין זכות האדם לחירות ולחופש מזה לבין הזכות, שיסודה בחובה, של עשיית דין ומשפט ושמירה על שלום הציבור וביטחוננו מזה. בשלב זה שוקלים אנו במאזני האיזון בין שני ערכי יסוד המתחרים זה בזה – הערך של חירות האדם מזה והערך של עשיית דין ומשפט ושמירה על שלום הציבור מזה. בשלב השני אנו דנים בסוגיית המעצר בטרם משפט על-פי ההנחה וההוראה, כי גבול יש למעצרו של אדם בטרם משפט, אף אם מעצרו מוצדק היה, בשעתו, על-פי שיקולי האיזון האמורים... בשלב הראשון – בתורת האיזון אנו עוסקים, בשלב השני באיסור חציית גבול אנו דנים...." (ראו שם, בפסקה 6; ההדגשות שלי – ח"מ).

23. בפסיקת בית משפט זה הובעו מעת לעת דעות שונות באשר לשאלה האם מערך השיקולים והאיזונים שעל בית המשפט להפעיל בהחלטתו ביחס למעצרו של נאשם אכן **משתנה** בתום תקופת תשעת החודשים המנויה בסעיף 61 לחוק המעצרים (בגדרה אמור להסתיים משפטו של נאשם), ואם כן – באיזו מידה. עם זאת, דומה כי אין חולק שבתום תשעת חודשי המעצר הראשונים – יש לשקול בהדגשה את חלוף הזמן, ונראה כי למצער שיקול זה **יכול להשפיע גם על אופן עריכת האיזון בין האינטרסים השונים** (עיינו: רינת קיטאי סנג'רו, המעצר: שלילת החירות בטרם הכרעת הדין 388-389 (2011) (להלן: קיטאי סנג'רו); בש"פ 1150/01 מדינת ישראל נ' נמרודי, פ"ד נה(3) 232 (2001); בש"פ 1735/99 עמר נ' מדינת ישראל (22.04.1999); בש"פ 8331/05 גבאי נ' מדינת ישראל (07.09.2005); רע"ב 6936/07 אוחנה נ' ועדת השחרורים שב"ס איילון, בפסקה ג' לפסק דינו של חברי, השופט א' רובינשטיין (25.09.2007); בש"פ 853/12 מדינת ישראל נ' טאהא (02.02.2012)). בהארכות שכאלו מקבל גם העיקרון שלפיו אין המעצר מקדמה על חשבון העונש יתר תוקף (השוו: בש"פ 1218/07 מדינת ישראל נ' פלוני (15.02.2007); בש"פ 6502/10 מדינת ישראל נ' פלוני (13.09.2010)).

24. זאת ועוד – בחינת בקשה להארכת מעצרו של נאשם מעבר לתשעה חודשים, צריכה להיעשות כאמור אף לנוכח השלב הדיוני בו אנו עדיין מצויים, בגדרו טרם

הוכרע דינו של נאשם, ולפיכך ממשיכה לעמוד לו חזקת החפות (ראו למשל: חיה זנדברג, פירוש לחוק המעצרים 8-10 (2001); קיטאי סנג'רו; ע"פ 7768/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 24 (20.04.2016); בש"פ 4256/16 חסין נ' מדינת ישראל (20.07.2016)). בהקשר זה יש ליתן את הדעת גם לקשיים הרבים הנלווים למעצר ממושך, שעליהם עמדו פעמים רבות בפסיקתו של בית משפט זה. לענין זה יפים הדברים שנאמרו ב-דנ"פ 2316/95 גנימאת נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(4) 589 (1995):

"למרבית הצער, ההליכים הפליליים נמשכים לעתים קרובות חודשים רבים. כל אותו זמן העצירים מוחזקים כלואים בתנאים קשים יותר מאלה שבהם מוחזקים אסירים. עצירים אינם זכאים לחופשות ולטיפול שיקומי. ניתוקם מקשה עליהם להכין את הגנתם" (ראו: שם, בעמ' 645; ההדגשה שלי – ח"מ).

25. מהמקובץ עולה, איפוא, כי משעה שחלפו תשעת חודשי המעצר הראשונים – ראוי לבחון כל בקשה להארכת מעצר לאורם של העקרונות שפורטו לעיל, תוך שימת דגש מיוחד על הימשכות ההליכים ומתן תשומת לב לאפשרות שבחלוף הזמן יתכן והנאשם הפנים לקחים שעשויים להקטין את מסוכנותו – כדי העדפת חלופה שיש בה כדי לפגוע פחות בזכויותיו ובחירותו.

26. אעבור איפוא עתה מן הכלל אל הפרט, ואיישם את העקרונות הנ"ל – על המקרה שבפני.

מן הכלל אל הפרט

27. כאמור הבקשה דנן הינה בקשה לעצור את המשיב לאחר שחלפו תשעת חודשי המעצר הראשונים מעת שהוגש כתב האישום נגדו, ואנו עומדים לקראת סיומה של תקופת הארכת המעצר הראשונה. אמנם פרשת התביעה הסתיימה, ואולם אף אני סבור כי יתכן שהשלמת פרשת ההגנה תדרוש זמן לא מבוטל, וזאת בין היתר, בשים לב לכך שהתאפשר לאחרונה להגנה לזמן כל עד שתראה לנכון – לישיבה הנוספת היחידה (שקבועה נכון לעת הזו), אשר עתידה להתקיים בחודש ספטמבר 2016. בהקשר זה יוער כי על אף חילופי הדברים בין באי-כוחם של הצדדים בדבר "תרומת" הצדדים להימשכות ההליכים – אינני סבור כי בנסיבות העניין, ניתן לגלגל לפתחו של אחד מהם את האחריות הבלעדית להימשכות זו. אמנם המשיב הגיש באיחור את חוות-דעתו של המומחה מטעמו, ואולם דומה עלי כי עיכוב זה איננו מעיד על דפוס כללי בתיק זה, ונוכח מכלול הנסיבות והעקרונות שפורטו לעיל – אין הוא מצדיק, כשלעצמו, את קבלת בקשת המדינה במלואה.

28. זאת ועוד – אחרת. אמנם, מסוכנותו הלכאורית של המשיב עולה מחומרתם של המעשים המיוחסים לו, שכן על פי הנטען בכתב האישום, ביום האסון המשיב נהג באופן פרוע ומסוכן בעליל, במהירות מופרזת וכשהוא נתון, לכאורה, להשפעת סמים ואלכוהול. גם לאחר התאונה, על פי כתב האישום, המשיב ניסה לטעון שאין לו כל קשר לאירוע, וניסה להתחמק מאחריות. בנוסף, לחובתו של המשיב עומד גם עברו הפלילי, הכולל הרשעה בעת שירותו הצבאי בעבירה של סירוב להיבדק לגילוי סמים, וכן הרשעה בעבירות איומים. לאחרונה המשיב אף הורשע, על פי הודאתו, בעבירות שיוחסו לו בגדר כתב האישום הנוסף: נהיגה בשכרות, ונהיגה בשעות הלילה ללא מלווה בהיותו נהג חדש.

יחד עם זאת, נוכח השלב הדיוני בו אנו מצויים, אף שהמסוכנות הלכאורית של המשיב הינה גורם שבהחלט יש להביאו בחשבון בגדר ההחלטה בבקשה, הרי לצידו קיימים שיקולים נוספים שראוי להתחשב בהם במסגרת בחינת הבקשה להארכת מעצרו, שאם לא כן לא היו באים סעיפים 61 ו-62 לחוק המעצרים אל העולם כלל. הנה כי כן בהתחשב בחלוף הזמן, ובכך שהמשיב שוהה במעצר מאחורי סורג ובריח מזה כשנה – לא ניתן להתעלם מהעובדה שכבר במסגרת התסקיר הראשון בעניינו של העורר, שירות המבחן העריך כי ניתן להעבירו לחלופת מעצר, וקבע כי המפקחים שהוצעו הם אחראיים וסמכותיים. יש לציין כאן עוד כי חרף כך שבתסקיר הראשון מסוכנותו של המשיב הוערכה כ"בינונית" – במסגרת התסקיר השני שירות המבחן מצא כי בחלוף הזמן מסוכנותו של המשיב פחתה מהטעמים שפורטו בתסקיר השני. כמו כן, דומה כי ממכלול הנסיבות עולה כי מסוכנותו של המשיב כרוכה בראש וראשונה בנהיגה, ועל כן מסוכנותו הלכאורית תקטן במידה ניכרת ככל שלא תתאפשר לו גישה לכלי רכב (השוו: בש"פ 8708/06 מדינת ישראל נ' כדור (26.10.2006); בש"פ 6751/10 גמליאל נ' מדינת ישראל (21.09.2010); בש"פ 2669/15 פרל נ' מדינת ישראל (29.04.2015)).

29. לאור כל האמור לעיל, ובשים לב גם לגילו הצעיר של המשיב ולמצבו הנפשי הנוכחי שאיננו פשוט – נראה כי השארת המשיב מאחורי סורג ובריח עד למתן פסק דין סופי בעניינו איננה הולמת בהכרח את המסוכנות העולה ממנו נכון לעת הזו. למעשה דומה כי אכן השתנתה פה נקודת האיזון בין הצורך להגן על הציבור מפני מסוכנותו הלכאורית הנוכחית של המשיב, באופן המטה את הכף לעבר דחיה חלקית של הבקשה כדי שניתן יהיה בפרק הזמן הקרוב לברר את אפשרות העברת המשיב לחלופה הולמת, שיהיה בה כדי להפיג חלקית את מסוכנותו מחד גיסא, ואשר תוביל לפגיעה פחותה בזכויותיו ובחירותו, מאידך גיסא.

30. הנה כי כן מבלי לגרוע מהאמור בפסקה 29 שלעיל, ובשים לב גם לעמדת שירות המבחן בנוגע למעצרו של המשיב בתנאי פיקוח אלקטרוני, יתכן ומצבו הנפשי הנוכחי המורכב של המשיב והמשבר הפוקד את בני משפחתו בעת הזו – מצדיקים בחינה מחודשת האם המפקחים שהוצעו, כולם או חלקם, יוכלו להציב, בעצמם, גבול ורסן ממשיים למשיב.

31. נוכח כל האמור לעיל – המשיב יוכל להגיש לעיון שירות המבחן, בתוך 10 ימים מהיום, הצעה לשני מפקחים נוספים, שיוכלו לפקח על המשיב (בנוסף למשמורנים שהוצעו קודם לכן, או חלקית במקומם), כך שהוא יהיה נתון במעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני בבית הוריו, או במקום אחר שיוצע וימצא מתאים לשם כך (רצוי בהשגחה של שני משמורנים כל פעם, ובכפוף לערבויות, הגבלת נהיגה ושימוש ברכב, צו איסור יציאה מן הארץ, ותנאים נוספים, ככל שבית המשפט המחוזי הנכבד יראה לנכון). הצעה זו תיבחן על ידי שירות המבחן ועל ידי המנהל על הפיקוח האלקטרוני בתוך 10 ימים נוספים, ולאחר מכן תובא החלופה לדיון בפני בית המשפט המחוזי הנכבד. בהקשר זה יוער כי במקרה בו החלופה המוצעת תהיה במקום שאיננו בית הוריו של המשיב, או ככל שתידרש השלמה להחלטה זו בעניינים שונים – היא תינתן על ידי בית משפט המחוזי הנכבד, שיכריע גם במכלול לאחר האסף החומר הנ"ל כמיטב שיקול דעתו.

32. סוף דבר – הבקשה מתקבלת באופן חלקי ומעצרו של המשיב מוארך כדי 40 יום, שימנו החל מתאריך 19.08.2016 או עד להחלטה אחרת של בית המשפט המחוזי בירושלים הנכבד, או עד למתן פסק דין ב-ת"פ 41944-08-15 המתנהל בבית המשפט המחוזי בירושלים, הכל לפי המוקדם, וזאת מבלי לגרוע מהאמור בפסקאות 29-31 שלעיל.

ניתנה היום, י"ז באב התשע"ו (21.8.2016).

ש ו פ ט